

ศูนย์จัดการของเสียอันตรายชุมชนจังหวัดสงขลา

ข้อมูลพื้นฐานสภาพพื้นที่และปัญหา

จังหวัดสงขลา มีประชากรประมาณ 1.37 ล้านคน แบ่งเขตการปกครองเป็น 16 อำเภอ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสิ้น 141 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 47 แห่ง แบ่งเป็น เทศบาลนคร 2 แห่ง เทศบาลเมือง 11 แห่ง และเทศบาลตำบล 34 แห่ง ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวน 93 แห่ง ของเสียอันตรายในจังหวัดสงขลา มีประมาณปีละ 8,568 ตัน เป็นของเสียอันตรายชุมชนปีละ 4,117 ตัน เป็นของเสียอันตรายจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับเทศบาล ปีละ 2,798 ตัน และจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับองค์การบริหารส่วนตำบล ปีละ 1,319 ตัน ซึ่งของเสียอันตรายชุมชนที่เกิดขึ้นได้รับการจัดการที่ถูกต้องตามหลักวิชาการโดยการนำส่งไปบำบัดหรือกำจัดน้อยมาก เมื่อเทียบกับของเสียอันตรายชุมชนทั้งหมดที่เกิดขึ้น แสดงว่าของเสียอันตรายเหล่านั้นยังคงตกค้างอยู่ในสิ่งแวดล้อมเป็นจำนวนมาก สะท้อนให้เห็นว่าหน่วยงาน สถานประกอบการ รวมทั้งชุมชนต่างๆ หรือแม้แต่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่รวบรวม คัดแยกของเสียอันตรายที่ปะปนมากับขยะมูลฝอยทั่วไป ยังไม่มีความรู้ หรือขาดความเข้าใจในการคัดแยกของเสียอันตราย รวมทั้งไม่มีการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนที่เป็นระบบ ส่วนของเสียอันตรายอีกส่วนหนึ่งมาจากโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดสงขลา โดยมีข้อมูลจากการศึกษาของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา พบว่ามีประมาณปีละ 4,451 ตัน ได้รับการบำบัดหรือกำจัดอย่างถูกวิธี ปีละ 2,043 ตัน (ร้อยละ 45.9) บำบัดหรือกำจัดอย่างไม่ถูกต้อง ปีละ 694 ตัน (ร้อยละ 15.6) และมีการนำมาใช้ซ้ำหรือใช้ประโยชน์ใหม่ ปีละ 1,714 ตัน (ร้อยละ 38.5)

จังหวัดสงขลา โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา และสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 16 จึงมีแนวคิดในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนในจังหวัด ภายใต้บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ “การขับเคลื่อนเมืองสงขลา สบายใส ไร้มลพิษ” ซึ่งระบุว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาจะสนับสนุนเทศบาลในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชน โดยมีการจัดตั้งศูนย์จัดการของเสียอันตรายชุมชนจังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นศูนย์แรกของประเทศไทย ขึ้นเพื่อรวบรวมของเสียอันตรายจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับเทศบาลทั้ง 47 แห่ง ที่จัดกิจกรรมรณรงค์ให้ประชาชนคัดแยกขยะอันตราย และส่งไปกำจัด ณ สถานที่รับกำจัดขยะอันตรายที่ถูกหลักวิชาการต่อไป

รูปแบบ/วิธีการดำเนินการ/ระยะเวลา

1. ดำเนินการในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับเทศบาล 47 แห่ง ของจังหวัดสงขลา
2. ระยะเวลาดำเนินการ 10 เดือน ตั้งแต่ ตุลาคม 2555 - กรกฎาคม 2556
3. ดำเนินการโดย

3.1 ประสานแนวทางการดำเนินการจัดตั้งศูนย์จัดการของเสียอันตรายชุมชนกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.2 รวบรวมข้อมูลปริมาณของเสียอันตรายของจังหวัดสงขลา จากการศึกษาต่างๆ โดยปริมาณของเสียอันตรายชุมชนใช้ข้อมูลอัตราการเกิดของเสียอันตรายชุมชนจากการศึกษาของกรมควบคุมมลพิษ ในการ

ประมาณการร่วมกับข้อมูลประชากร ในปี 2555 ส่วนของเสียอันตรายโรงงานอุตสาหกรรมจากการศึกษาของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา

3.3 วิเคราะห์ข้อมูล และจัดกลุ่ม (Cluster) การจัดการของเสียอันตราย ตามพื้นที่ ปริมาณของเสียอันตราย และระยะเวลาในการรวบรวมเข้าสู่ศูนย์จัดการของเสียอันตรายชุมชนจังหวัดสงขลา ณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา

3.4 ประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับเทศบาลทั้ง 47 แห่ง จัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้ให้กับประชาชน และพนักงานเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาล ในการคัดแยก และมอบกล่องรวบรวมของเสียอันตราย (หลอดฟลูออเรสเซนต์) ให้กับเทศบาล เพื่อรวบรวมของเสียอันตรายเข้าสู่ศูนย์จัดการของเสียอันตรายชุมชนจังหวัดสงขลา ณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา เพื่อส่งไปกำจัดต่อไป

3.5 นำเสนอรูปแบบการจัดการของเสียอันตรายชุมชนของจังหวัดสงขลา ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนทั่วไปทราบ รวมทั้งจัดกิจกรรมรวบรวม และส่งของเสียอันตรายชุมชนไปกำจัด ณ สถานที่รับกำจัดขยะอันตรายที่ถูกหลักวิชาการ

ผลสำเร็จของงาน

1. รวบรวมและขนส่งของเสียอันตรายชุมชนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 47 แห่ง ที่จัดกิจกรรมรณรงค์ให้ประชาชนคัดแยกขยะอันตราย และส่งไปกำจัดกับบริษัท เบตเตอร์เวิลด์กรีน จำกัด ซึ่งกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการ จำนวน 4.85 ตัน ใช้รถในการขนส่ง 1 คัน โดยดำเนินการเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2556 ในงาน “รวมพลังชาวสงขลา กำจัดขยะอันตรายชุมชน” ณ ศูนย์จัดการขยะอันตรายชุมชนจังหวัดสงขลา องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา

2. ได้แนวทางการบริการจัดการของเสียอันตรายชุมชน โดยมีการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะอันตรายชุมชนจังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นศูนย์แห่งแรกของประเทศไทย ณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา โดยรวบรวมของเสียอันตรายชุมชนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 47 แห่ง ใน 16 อำเภอของจังหวัดสงขลา มาไว้ที่ศูนย์เพื่อรอการขนส่งไปบำบัดและกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการ ซึ่งในการบริหารจัดการภายในศูนย์ จะแบ่งพื้นที่เทศบาล 47 แห่ง เป็น 6 กลุ่ม มีระยะเวลาในการขนส่ง กลุ่มละ 2 เดือนต่อครั้ง ดังนั้นในรอบ 1 ปี จะสามารถขนส่งของเสียไปบำบัดและกำจัดได้ประมาณปีละ 1 ครั้ง ใช้งบประมาณดำเนินการประมาณปีละ 1,000,000 บาท ซึ่งในการดำเนินการระยะแรกสามารถรวบรวมและขนส่งของเสียอันตรายชุมชนไปกำจัด จำนวน 4.85 ตัน ใช้งบประมาณ 150,000 บาท โดยแต่ละกลุ่มมีรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มที่	อำเภอ	ปริมาณของเสียอันตรายชุมชน (ตัน/เดือน)	การขนส่ง
1	กระแสดินธุ์ สทิงพระ ระโนด และสิงหนคร	23	ขนส่ง 1 รอบ รถ 1 คัน (รอบที่ 1 เดือน มกราคม-กุมภาพันธ์)
2	รัตภูมิ ควนเนียง และบางกล่ำ	20	ขนส่ง 1 รอบ รถ 1 คัน (รอบที่ 2 เดือน มีนาคม-เมษายน)

3	จะนะ คลองหอยโข่ง นาทวี เทพา สะบ้าย้อย และสะเดา	41	ขนส่ง 1 รอบ รถ 2 คัน (รอบที่ 3 เดือนพฤษภาคม-มิถุนายน)
4	เมืองสงขลา	44	ขนส่ง 1 รอบ รถ 2 คัน (รอบที่ 4 เดือนกรกฎาคม-สิงหาคม)
5	หาดใหญ่ (เทศบาลนคร หาดใหญ่)	51	ขนส่ง 1 รอบ รถ 2 คัน (รอบที่ 5 เดือนกันยายน-ตุลาคม)
6	หาดใหญ่	55	ขนส่ง 1 รอบ รถ 2 คัน รอบที่ 6 เดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม

3. เกิดเครือข่ายความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมในการจัดการของเสียอันตรายชุมชนระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน หน่วยงานและสถานประกอบการในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม และสามารถนำไปปฏิบัติได้

4. สามารถแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กที่ขาดงบประมาณในการดำเนินงาน

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การจัดการของเสียอันตรายชุมชนของจังหวัดสงขลา ในระยะแรกถึงแม้ว่าจะสามารถรวบรวมของเสียอันตรายชุมชนได้มากถึง 4.85 ตัน แต่เมื่อเทียบกับปริมาณของเสียอันตรายชุมชนที่เกิดขึ้นในแต่ละปี มีเพียงปริมาณเล็กน้อยที่ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้อง แสดงว่าของเสียอันตรายชุมชนยังคงตกค้างอยู่ในสิ่งแวดล้อมจำนวนมาก ดังนั้นการจัดตั้งศูนย์จัดการของเสียอันตรายระดับจังหวัดเพื่อรวบรวมและขนส่งไปกำจัด เป็นขั้นตอนสุดท้ายในกระบวนการจัดการของเสียอันตราย แต่เพื่อให้เกิดการจัดการของเสียอันตรายอย่างครอบคลุม จึงควรดำเนินการดังนี้

1.1 สร้างกลไกการคัดแยกของเสียอันตรายชุมชน โดยส่งเสริมกิจกรรมสร้างแรงจูงใจ การรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ และให้ความรู้ ในการจัดการของเสียอันตรายให้กับชุมชน

1.2 กำหนดบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ในการจัดการของเสียอันตรายอย่างชัดเจน โดยจะต้องสร้างรูปแบบการแยกทิ้งของเสียอันตรายให้เหมาะสมกับพื้นที่ ทั้งภาชนะรวบรวม และพาหนะการเก็บรวบรวมและขนส่ง

1.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละพื้นที่ควรจัดตั้งเป็นศูนย์จัดการของเสียอันตรายชุมชน ในแต่ละพื้นที่ก่อนรวบรวมเข้าสู่ศูนย์จัดการของเสียอันตรายชุมชนของจังหวัด

1.4 ศูนย์จัดการของเสียอันตรายแต่ละท้องถิ่น และศูนย์ระดับจังหวัด ควรมีการจัดเตรียมสถานที่เก็บกัก รวมทั้งแนวทางการบริหารจัดการก่อนส่งของเสียอันตรายไปกำจัด ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าวต้องใช้งบประมาณค่อนข้างสูง ดังนั้นควรมีการสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่อง

ศูนย์จัดการของเสียอันตรายชุมชน จังหวัดสงขลา

กลุ่มที่ 1
ปริมาณ 25 ตัน/เดือน
ขนส่ง 1 รอบ/รถ 1 คัน
มกราคม-กุมภาพันธ์

กลุ่มที่ 2
ปริมาณ 20 ตัน/เดือน
ขนส่ง 1 รอบ/รถ 1 คัน
มีนาคม-เมษายน

กลุ่มที่ 3
ปริมาณ 41 ตัน/เดือน
ขนส่ง 1 รอบ/รถ 2 คัน
พฤษภาคม-มิถุนายน

กลุ่มที่ 4
ปริมาณ 44 ตัน/เดือน
ขนส่ง 1 รอบ/รถ 2 คัน
กรกฎาคม-สิงหาคม

กลุ่มที่ 5
ปริมาณ 51 ตัน/เดือน
ขนส่ง 1 รอบ/รถ 2 คัน
กันยายน-ตุลาคม

กลุ่มที่ 6
ปริมาณ 55 ตัน/เดือน
ขนส่ง 1 รอบ/รถ 2 คัน
พฤศจิกายน-ธันวาคม

บริษัท
เบตเตอร์เวลด์กรีน
จำกัด

ข้อมูลทั่วไป จังหวัดสงขลา
พื้นที่ 7,393,889 ตร.กม.
16 อำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น 140 แห่ง
อปท.ระดับเทศบาล 47 แห่ง ระดับอบต. 93 แห่ง
มีประชากร 1,379,574 คน
คาดการณ์ปริมาณของเสียอันตรายชุมชน ประมาณ 2,798 ตัน/ปี